

ВИРАЖЕННЯ ЦІЛЕЙ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА: ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ

Європейський вибір України і, відповідно, необхідність її інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище зумовили необхідність формування інноваційної моделі розвитку, в якій роль головного джерела довготривалого економічного зростання відіграють наукові надбання та їхнє технологічне застосування, яке дасть можливість, передусім, підвищити конкурентоспроможність економіки, гарантувати їй економічну безпеку та чільне місце в Європейському Союзі за стабільних і високих темпів економічного зростання.

За останні десятиріччя в теорії стратегічного управління відбулися певні зміни, внаслідок чого стратегія розглядається як інструмент переорієнтації і розвитку підприємства. Стратегія – це усвідомлена і продумана сукупність норм і правил, тобто єдина цілісна система, що складається з окремих підсистем (елементів), які діють одночасно й спрямовані на досягнення стратегічних цілей підприємства та мають як взаємний вплив, так і вплив на майбутній його стан в цілому. Згідно з цим визначенням стратегія враховує основні процеси не тільки на підприємстві, але й у його зовнішньому середовищі.

Тобто стратегія – це один з декількох наборів правил ухвалення рішення щодо поведінки організації і її майбутнього розвитку. При цьому поняття „зростання” та „розвиток” мають певні особливості та розбіжності. У якості головного критерія взаємозв'язку зростання і розвитку підприємства пропонується розглядати рівень його інтенсивності, який, в свою чергу, визначає відповідний тип розвитку й досягається за допомогою певних методів. Звідси витікає висновок, що на практиці зростання і розвиток підприємства не відокремлені один від одного, вони взаємно інтегровані і є доповненням один одного. Тому надалі будемо розуміти стратегію підприємства як стратегію розвитку, а саме систему управлінських рішень, що служать засобом зв'язку із зовнішнім середовищем та спрямовані на процес вдосконалення стратегічного потенціалу підприємства.

Інноваційна стратегія – це, перш за все, вираження цілей перспективного розвитку підприємства, досягнення яких можливо за допомогою взаємозалежних дій щодо визначення інноваційних пріоритетів і їх досягнення, наслідком чого є нова позитивна якість виробництва і управління. Реальність реалізації інноваційної стратегії будь-якого підприємства визначається, перш за все, обсягом і характером його ресурсного потенціалу, а також позицією на внутрішньому і зовнішньому ринках. Результати аналізу цих складових впливають на відповідний вибір підприємством своєї інноваційної стратегії, яка формується на базі власної вже визначеної стратегії розвитку. У той же час прогресивна інноваційна стратегія за допомогою сформованої системи взаємозв'язків робить можливою зміну напряму загальної стратегії розвитку підприємства в цілому.

Відносно формування вітчизняного механізму функціонування інноваційного менеджменту в структурі стратегічного управління саме інноваційна стратегія визначає в багатьох випадках зміст і спрямованість загальної стратегії підприємства. При цьому основними елементами загальної й інноваційної стратегій, що забезпечують в остаточному підсумку їхній взаємозв'язок, погодженість і ефективність, є цілі, задачі, ресурси, інформаційна забезпеченість та сфера реалізації. У цьому аспекті особливості інноваційної стратегії полягають у такому: якщо цілі загальної стратегії визначаються екзогенними факторами розвитку підприємства, то цілі інноваційної стратегії формуються орієнтовно ендогенних факторів; загальна стратегія підприємства здійснює розподіл ресурсів з метою розвитку виробництва в цілому, в той час, як ресурсне забезпечення інноваційної стратегії повинне раціонально розподілити їх між окремими проектами; якщо сферою реалізації загальної стратегії підприємства є виробничо-господарська діяльність, то сферою реалізації інноваційної стратегії являються інноваційні процеси, які дозволяють більш ефективно реалізувати й загальну економічну стратегію підприємства в цілому; загальна стратегія підприємства залежить від повноти та достовірності більшої кількості інформаційних потоків порівняно з інформаційним забезпеченням інноваційної стратегії.

Перед українськими підприємствами існує кілька можливих шляхів розвитку. По-перше, вони можуть залишитися поза межами міжнародної конкурентної боротьби. По-друге, шляхом закупівлі високотехнологічної продукції та об'єктів інтелектуальної власності спробувати зайняти відповідне місце на міжнародному ринку. Ще одним можливим шляхом розвитку може бути спроба технологічного ривка, яка дозволить на основі власного ресурсного потенціалу досягти і подолати світовий бар'єр технологічного розвитку провідних фірм.

Серед основних причин, що будуть зумовлювати вибір вітчизняними підприємствами інноваційних стратегій як основи свого стійкого розвитку, можна відзначити такі як: прагнення до досягнення світових орієнтирів соціально-економічних стандартів життя; незадовільний стан виробничої бази більшості підприємств України; вимоги, що посилюються, до охорони навколишнього середовища; обмежені можливості придбання інновацій на стороні; постійна зміна законодавчої бази; суб'єктивні фактори, що спонукають розробляти інноваційні стратегії тощо.